

ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬಸ್ಟರ್ಡ್

ದಶಕ ಉರುಳಿವೆ. ಮತ್ತೆ ಆ ವನ್ಯಜೀವಿಧಾಮದತ್ತ ದೊರವಾಯಿನ ಹಕ್ಕಿಯ ಜೋಡಿ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲ.

ಅದು 2009ರ ಮಾನ್ಸೂನ್ ಆರಂಭದ ಕಾಲ. ಆ ವೇಳೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ದುಷ್ಕೃತ್ಯ ನಡೆಯಿತು. ಸಿರುಗುಪ್ಪ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ರೈತರೊಬ್ಬರ ಪಾಳುಬಿದ್ದ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ದೊರವಾಯಿನ ಹಕ್ಕಿಯೊಂದು ಮೊಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟು ಧರೆಗೆ ವಂಶದ ಕುಡಿಯನ್ನು ಬರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅದ್ಭುತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿತ್ತು. ಆ ಗೂಡು ಸ್ಥಳೀಯ ಇಬ್ಬರು ನಕಲಿ ಪರಿಸರವಾದಿಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಗಣಿ ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಮನಗೆದ್ದು ಒಲವು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಲಾಭ ಮಾಡುವುದು ಅವರ ಖಿಯಾಲಿ. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಚಪಲ. ವನ್ಯಜೀವಿ ಛಾಯಾಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದ ಗಣಿ ದೊರೆಗಳ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿದರು. ಆ ದಿನ ಸೂರ್ಯ ಮೇಲೇರಿ ನೆತ್ತಿ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆಲೆ ರೈತರ ಜಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್‌ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ತಿರುಗಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಕೃಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೂಡಿನ ಸಮೀಪವೇ ಕಾಪ್ಸರ್ ಇಳಿಯಿತು. ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಪರಿಸರವಾದಿಗಳು ಯಮರೂಪಿಗಳಾಗಿ ಕೆಳಗಿಳಿದರು. ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮರಿಯ ಕನವರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ದಿನಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿಗೆ ದಿಗಿಲು ಶುರುವಾಯಿತು. ಅದು ಹೆದರಿ ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಕಾಪ್ಸರ್ ಎಬ್ಬಿಸಿದ ದೂಳಿನಲ್ಲಿ ಗೂಡು, ಮೊಟ್ಟೆ ಅದೃಶ್ಯವಾಯಿತು. ಈ ಘಟನೆ ನಡೆದ ಬಳಿಕ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೊರವಾಯಿನ

ಹಕ್ಕಿ ಪತ್ತೆಯಾದ ವರದಿಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಬಳ್ಳಾರಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ಹಕ್ಕಿಗೆ 'ಎರೆಭೂತ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಾವೇರಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ 'ಎರಲಾಡ', 'ಹೆಬ್ಬಕ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನೋಡಲು ಮನಮೋಹಕ. ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಅಪೂರ್ವ ಸಂಕುಲ. ಮೊಘಲ್ ದೊರೆ ಬಾಬರ್‌ಗೆ ಇದರ ಮಾಂಸ ಬಹುಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುತ್ತವೆ ಇತಿಹಾಸದ ದಾಖಲೆಗಳು. ಭಾರತದ ಪಕ್ಷಿಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಿತಾಮಹ ಡಾ. ಸಲೀಂ ಅಲಿ ಅವರು ದೊರವಾಯಿನ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಘೋಷಿಸುವಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ್ದರು. ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವುಗಳ ನೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಮೋಡ ಆವರಿಸಿತು.

ಈಗಾಗಲೇ, ನಿರ್ವಂಶವಾಗಿರುವ ಭಾರತದ ಮೌಂಟೀನ್ ಕ್ವೀಲ್, ನಸುಗೆಂಪು ತಲೆಯ ಬಾತು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಹಕ್ಕಿಯೂ ಸಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 150 ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆರು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲೂ ಇದೇ ಸಂಖ್ಯಾ ಮಾಹಿತಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈಗಿನ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳ ವೈಫಲ್ಯವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕುಸಿದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.

ಏಳು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಒಕ್ಕೂಟ (ಐಯುಸಿಎನ್) ಈ ಹಕ್ಕಿ ವಂಶನಾಶದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಕುರಿತು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿತ್ತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಚಿತಾ ಬಳಿಕ ನಿರ್ವಂಶದತ್ತ ಸಾಗಿರುವುದು ಈ ಹಕ್ಕಿ.